

Uitgifte**P. 1**

Repertoriumnummer 218/2025	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan	Uitgereikt aan
Datum van uitspraak 3 juni 2025	Op € BUR	Op € BUR	Op € BUR
Rolnummer 24A113			

☐ Niet aan te bieden aan de Ontvanger

In laatste aanleg

Politierechtbank Leuven Vonnis

Aangeboden op

Op de openbare zitting van dinsdag drie juni tweeduizend vijftientig in de gerechtszaal van de Politierechtbank Leuven, zetelend in burgerlijke zaken, wordt door Cindy Van Dijk, Politierechter bijgestaan door Karolien Hoste, Griffier het volgende vonnis uitgesproken:

INZAKE :

Mr. _____ met rijksregisternummer _____ advocaat met kantoor te _____ in hoedanigheid van bewindvoerder over de persoon en de goederen van _____ met rijksregisternummer _____ te Bonheiden op _____ wonende te _____ vertegenwoordigd door Mr. Reinout Jorissen loco Mr. Nancy Vannueten, advocaat te 2580 Putte, Lierbaan 209.

APPELLANT;**TEGEN :**

NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN NV van publiek recht, ingeschreven in de Kruispuntbank der Ondernemingen onder het ondernemingsnummer 0203.430.576, met maatschappelijke zetel te 1060 Sint-Gillis, Frankrijkstraat 56, vertegenwoordigd door Mr. Lisa Devogelaer loco Mr. Virginie De Groote, advocaat te 2018 Antwerpen, Anselmostraat 2/4.

GEÏNTEMEERDE;

Gelet op het verzoek tot hoger beroep d.d. 27 september 2024 neergelegd ter griffie op 27 september 2024.

Gelet op de neergelegde stukken en besluiten van partijen.

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten ter zitting van 06 mei 2025.

I. FEITEN

1.
Mevrouw _____ (hierna genoemd 'de beschermde persoon') werd meermaals op een trein van geïntimeerde NMBS¹ gecontroleerd waarbij vastgesteld werd dat zij zonder geldig vervoersbewijs reisde.

Dit gebeurde op volgende tijdstippen en treinen:

- op 25 maart 2024 op trein 2458 van Leuven naar Aarschot (dossier nr. 250324110365 – stuk 1 NMBS);
- op 28 maart 2024 op trein 2928 van Leuven naar Heist-op-den-Berg (dossier nr. 280324110220 – stuk 2 NMBS);
- op 4 april 2024 op trein 2932 van Aarschot naar Heist-op-den-Berg (dossier nr. 040424110561 – stuk 3 NMBS);
- op 8 juni 2024 op trein 2634 van Leuven naar Mechelen (dossier nr. 080624110563 – stuk 4 NMBS).

De vaststellende treinbegeleider bood telkens de kans om een ticket aan boordtarief te kopen, zijnde met een toeslag van € 9,00 (Boordtarief: je ticket kopen in de trein kost meer | NMBS).

¹ NMBS is de afkorting voor Nationale Vervoersmaatschappij der Belgische Spoorwegen. Deze afkorting wordt in huidige vonnis verder gebruikt om geïntimeerde aan te wijzen.

De beschermde persoon ging hier niet op in.

2.

Vervolgens werd door de treinbegeleider telkens een regularisatiedocument C170 opgesteld en overhandigd aan de beschermde persoon. Hierin werd zij bij elk van de 4 vaststellingen aangemaand om een regularisatie ten bedrage van € 90,00 te betalen, teneinde een administratieve boete te vermijden (stukken 1 tot en met 4 NMBS). Deze regularisaties werden niet betaald)

II. RELEVANTE PROCEDURELE VOORGAANDEN

3.

Bij beschikking van 12 oktober 2023 van de Vrederechter van het kanton Mechelen, werd appellant q.q. aangesteld als bewindvoerder over de persoon en goederen van de beschermde persoon, in vervanging van de vorige bewindvoerder (stuk 1 appellant q.q.). Uit deze aanstelling blijkt dat de beschermde persoon als sinds 24 mei 2019 onder een beschermingsmaatregel werd geplaatst. Zij werd onbekwaam verklaard tot het stellen van handelingen met betrekking tot haar persoon conform artikel 492/1 §1 oud BW en van handelingen met betrekking tot haar goederen conform artikel 492/1 §2 oud BW.

Naar aanleiding van huidige betwisting vroeg en kreeg appellant q.q. een bijzondere machtiging (post factum) van de Vrederechter van het kanton Tienen om de beschermde persoon in huidige procedure in rechte te vertegenwoordigen als appellant (stuk 2 appellant q.q.).

4.

De NMBS startte de procedure voor administratieve sanctionering overeenkomstig artikel 43 van de Spoorwegenwet van 27 april 2018. Zij zond voor elk van de 4 vastgestelde inbreuken aan de beschermde persoon een rappel tot betaling van de regularisatie van € 90,00. Hierin werd telkens uitgelegd dat bij niet betaling hiervan een administratieve sanctie aan haar kon worden opgelegd van € 250,00 tot € 500,00:

- brieven van 11 april 2024 en van 27 mei 2024 voor de inbreuk op 25 maart 2024 (stuk 1 NMBS en stuk 3 appellant q.q.);
- brieven van 15 april 2024 en van 30 mei 2024 voor de inbreuk op 28 maart 2024 (stuk 2 NMBS en stuk 4 appellant q.q.);
- brieven van 22 april 2024 en van 6 juni 2024 voor de inbreuk op 4 april 2024 (stuk 3 NMBS en stuk 5 appellant q.q.);
- brieven van 24 juni 2024 en van 8 augustus 2024 voor de inbreuk op 8 juni 2024 (stuk 4 NMBS en vermeld in stuk 7 van appellant q.q.).

Geen van deze brieven werden aan appellant q.q. in zijn hoedanigheid van bewindvoerder gezonden. Blijkbaar werden alle brieven per gewone post verzonden. Alleszins is er geen bewijs dat ze aangetekend zouden zijn verzonden. Tussen beide aanmaningsbrieven per dossier werd telkens de vaststelling van de overtreding gedaan door de vaststellende ambtenaar op respectievelijk 27 mei 2024, 30 mei 2024, 6 juni 2024 en 8 augustus 2024 (stukken 1 tot en met 4 NMBS)

De beschermde persoon reageerde niet op deze aanmaningen tot betaling. Vervolgens werd voor elk van de vier vastgestelde inbreuken overeenkomstig artikel 31 §3 van de Spoorwegenwet van 27 april 2018 een administratieve sanctie opgelegd ten bedrage van:

- € 250,00 voor de inbreuk op 25 maart 2024 bij brief van 11 juli 2024 (stuk 1 NMBS en stuk 3 appellant q.q.);
- € 500,00 voor de inbreuk op 28 maart 2024 bij brief van 15 juli 2024 (stuk 2 NMBS en stuk 4 appellant q.q.);

- € 500,00 voor de inbreuk van 4 april 2024 bij brief van 22 juli 2024 (stuk 3 NMBS en stuk 5 appellant q.q.)
- € 500,00 voor de inbreuk van 8 juni 2024 bij brief van 23 september 2024 (stuk 4 NMBS en stuk 7 appellant q.q.).

Enkel voor de laatste brief van 23 september 2024 is er bewijs dat deze bij aangetekende zending aan de beschermde persoon werd verzonden. Dit is ook de enige communicatie waarvan een kopie bij aangetekende zending aan appellant q.q. in zijn hoedanigheid van bewindvoerder werd verzonden (stuk 7 appellant q.q.).

5.

Gelet op het gebrek aan reactie vanwege de beschermde persoon, gaf de NMBS ondertussen de opdracht aan een gerechtsdeurwaarder om over te gaan tot invordering van de eerste 3 administratieve sancties. Op dat moment werd blijkbaar het bestaan ontdekt van appellant q.q. in zijn hoedanigheid van bewindvoerder.

Op 15 september 2024 werd appellant q.q. in zijn hoedanigheid van bewindvoerder door de gerechtsdeurwaarder aangeschreven, teneinde betaling te bekomen van de eerste 3 administratieve sancties (stuk 6 appellant q.q.). Hierbij werd onmiddellijk aangeboden om deze alle 3 te herleiden naar het tarief van de corspronkelijke regularisatie ten bedrage van € 90,00. Er werd verzocht om nog het bedrag van € 270,00 voor de 3 administratieve boetes samen te betalen. Ook dit schrijven was per gewone post verzonden.

6.

Op 27 september 2024 tekende appellant q.q. in zijn hoedanigheid van bewindvoerder beroep aan tegen deze 4 opgelegde administratieve sancties, door neerlegging van een verzoekschrift hiertoe ter griffie van de politierechtbank te Leuven. Overeenkomstig artikel 601ter, 6° van het Gerechtelijk Wetboek is de politierechtbank bevoegd om van dergelijke beroepen kennis te nemen.

Overeenkomstig artikel 46 van de Spoorwegenwet van 27 april 2018 moet de beslissing om een administratieve sanctie op te leggen door de bestraffende ambtenaar per aangetekende brief verstuurd worden. Overeenkomstig artikel 47 §1 van dezelfde wet dient beroep hiertegen te worden ingesteld binnen een termijn van één maand vanaf de dag van de betekening van de beslissing, op straffe van onontvankelijkheid.

Enkel voor de beslissing in het 4e dossier (inbreuk van 8 juni 2024) is er bewijs dat deze met aangetekende brief betekend werd overeenkomstig het voormelde artikel 46. Voor de overige 3 dossiers is er geen bewijs dat er enige betekening bij aangetekende brief is gebeurd. Het beroep werd dus tijdig ingediend en is ontvankelijk.

III. IN RECHTE

Vorderingen

7.

Appellant q.q. vordert in hoofdde om voor recht te zeggen dat het opleggen van de administratieve boetes met hierboven vermelde dossiernummers aan de beschermde persoon niet tegenstelbaar zijn, omwille van haar onbekwaamheid inzake. Vervolgens vordert appellant q.q. om deze administratieve geldboetes opzichts de beschermde persoon ongegrond te verklaren en te horen kwijtschelden.

Ondergeschikt vordert appellant q.q. om de vervoersovereenkomst nietig te verklaren gelet op de handelingsonbekwaamheid van de beschermde persoon.

Uiterst ondergeschikt vordert appellant q.q. om in ieder geval de beschermde persoon hooguit te veroordelen tot het betalen van € 19,70, zijnde het tarief van de betreffende – niet aangekochte – treintickets.

Tenslotte vordert appellant q.q. om de NMBS alleszins te veroordelen tot de kosten, inclusief een rechtsplegingsvergoeding (RPV) ten bedrage van € 225,00, eventueel te actualiseren (per 1 maart 2025 werden de RPV's geïndexeerd).

8.

De NMBS vordert om het beroep van appellant q.q. in zijn hoedanigheid van bewindvoerder ontvankelijk, doch ongegrond te verklaren, en appellant q.q. af te wijzen van zijn vordering. Tevens vordert zij om appellant q.q. te veroordelen tot de kosten, inclusief een RPV ten bedrage van € 225,00, eventueel te actualiseren.

Ten gronde

9.

Sinds het arrest van het Europees Hof van Justitie van 7 november 2019 (HvJ 7 november 2019, Nj/W nr. 418, 209-213, met noot van J. WERBROUCK), is het duidelijk dat het niet aankopen van een treinticket of vervoersbewijs geen beletsel is om toch een vervoersovereenkomst aan te gaan. Een overeenkomst bestaat van zodra er overeenstemming is. Deze is vastgesteld van zodra vrije toegang wordt verleend tot de trein enerzijds, en het instappen in de trein om een rit te maken anderzijds.

Er is dus wel degelijk een vervoersovereenkomst gesloten tussen de NMBS en de beschermde persoon bij de vier vastgestelde tijdstippen. Het treinticket is een loutere veruitwendiging van het bestaan van deze overeenkomstig, doch is niet noodzakelijk een constitutief bestanddeel hiervan. Het feit dat de beschermde persoon niet betaalde voor haar 4 treinritten, is louter een vaststelling van het niet naleven van haar verplichtingen uit deze overeenkomst.

10.

Appellant q.q. werpt de vraag op of de beschermde persoon wel bekwaam was om zelfstandig de trein te nemen, aangezien hiervoor een overeenkomst moet worden gesloten. Door haar onder de bescherming van de bewindvoering te plaatsen werd immers gelijktijdig vastgesteld dat zij handelingsonbekwaam is voor allerlei handelingen (stuk 1 appellant q.q.).

Voor dit vraagstuk is relevant dat zij onbekwaam werd verklaard tot het stellen van handelingen met betrekking tot haar goederen (art. 492/1 §2 oud BW), voor onder meer:

- *"het stellen van handelingen met betrekking tot het dagelijkse beheer, met uitzondering van de vrije beschikking over de geldsommen die de bewindvoerder overgeschreven heeft op de rekening voor persoonlijk gebruik door de beschermde persoon;*
- *het sluiten van overeenkomsten."*

De Vrederechter van het kanton Mechelen bepaalde hierbij uitdrukkelijk:

"Voor al deze handelingen moet () vertegenwoordigd worden door de bewindvoerder over de goederen. Dit geldt niet voor de hoogstpersoonlijke handelingen, die niet voor bijstand of vertegenwoordiging door de bewindvoerder vatbaar zijn. De hoogstpersoonlijke handelingen zijn deze die in de lijst hierboven gevolgd zijn door een asterisk (). Zij zijn ook opgenomen in artikel 497/2 van het Oud Burgerlijk Wetboek. Voor deze handelingen gelden specifieke regelingen."*

Bij de hierboven als relevant voor huidige betwisting aangewezen handelingen, werd geen asterisk (*) voorzien in de beslissing van de Vrederechter van Mechelen. Deze handelingen kan zij dus niet stellen zonder hierbij te worden vertegenwoordigd door haar bewindvoerder,

zijnde appellant q.q..

11.

Volgens de NMBS zou het nemen van de trein, waarbij eventueel betaald wordt met het leefgeld dat maandelijks op de rekening van de beschermde persoon wordt gestort door appellant q.q., een handeling van dagelijks beheer zijn. Deze zou de beschermde persoon zelfstandig mogen stellen.

Echter, zoals blijkt uit de beslissing tot aanstelling van appellant q.q. als bewindvoerder, is uitdrukkelijk bepaald dat zij óók voor het stellen van handelingen met betrekking tot het dagelijks beheer onbekwaam is. Hierop is één uitzondering voorzien, namelijk *"de vrije beschikking over de geldsommen die de bewindvoerder overgeschreven heeft op de rekening voor persoonlijk gebruik door de beschermde persoon"*.

De vraag stelt zich dus of het nemen van de trein, inclusief het betalen van het treinticket, onder deze uitzondering kan vallen, hoewel technisch gezien een vervoersovereenkomst wordt gesloten door de trein te nemen. Volgens appellant q.q. zou er al een gratis busabonnement voor de beschermde persoon geregeld zijn (een buzzypass), zodat zij verplaatsingen over bepaalde afstand kan maken.

Volgens de beschikking van de Vrederechter te Tienen d.d. 21 oktober 2024 (stuk 2 appellant q.q.), waarbij appellant q.q. machtiging kreeg om namens de beschermde persoon huidige procedure te voeren, zou de beschermde persoon zich niets aantrekken van het gegeven of zij al of niet geld op zak heeft, om alsnog de trein te nemen. Hieruit kan worden afgeleid dat de beschermde persoon vermoedelijk niet de intellectuele capaciteiten heeft om te beseffen dat zij voor deze dienstverlening moet betalen. Met de bus kan zij gratis reizen, dus waarom zou dat volgens haar ook niet voor de trein kunnen gelden?

Volgens de beslissing tot aanstelling van appellant q.q. als bewindvoerder (stuk 1 appellant q.q.), werden de mogelijkheden van mevrouw _____ om zelf geld en goederen te beheren tot het minimum beperkt. Haar inkomen wordt bijvoorbeeld op een zichtrekening gestort, waar zij zelf geen toegang toe heeft. In toepassing van artikel 492/1 §2, 4^e lid oud BW werd uitdrukkelijk bepaald in welke mate zij nog zelfstandig gebruik kan maken van een bankkaart. Zij krijgt enkel een leefloon uitgekeerd door appellant q.q., op een speciaal hiervoor opgezette zichtrekening (beschikking in stuk 1 appellant q.q., p. 8 en 9 onder III.3.2):

"De bewindvoerder mag een rekening voor eigen gebruik openen op naam van _____ en een bankkaart ter beschikking stellen van _____. Er mag geen kredietopening op deze rekening toegestaan worden. _____. mag de tegoeden op deze rekening vrij gebruiken onder toezicht van de bewindvoerder over de goederen." (eigen markering rechtbank)

12.

Uit dit alles kan besloten worden dat het zelfstandig nemen van de trein, en eventueel beslissen om hier wel of niet een ticket voor te betalen, in huidig beschermingsdossier niet onder de uitzondering valt van *"de vrije beschikking over de geldsommen die de bewindvoerder overgeschreven heeft op de rekening voor persoonlijk gebruik door de beschermde persoon"*. Bijgevolg zijn de vier vervoersovereenkomsten die tussen de NMBS en de beschermde persoon ontstaan zijn doordat zij de trein is opgestapt, in strijd met de handelingsbekwaamheid van de beschermde persoon.

Dit betekent nog niet dat deze overeenkomsten *'rechtens nietig'* zouden zijn. Dit kan enkel voor de situaties die onder toepassing vallen van artikel 493 §2, 1^e lid oud BW, hetgeen hier niet het geval is. Voor deze situatie is artikel 493 §2, 2^e lid oud BW van toepassing, waarbij de handelingen van de onbekwaam verklaarde enkel nietig kunnen worden verklaard *'in geval*

van benadeling'.

In eerste instantie lijkt er geen benadeling te zijn voor de beschermde persoon, doordat zij een trein neemt zonder hiervoor een vervoersticket te betalen. Door deze handeling kan zij zich eenvoudig verplaatsten van punt A naar punt B. Anderzijds, doordat door deze handeling een vervoersovereenkomst ontstaat, wordt de beschermde persoon plots ook gebonden door de vervoersvoorwaarden van de NMBS, die tevens zijn vastgelegd in de Spoorwettenwet van 27 april 2018.

Zoals blijkt uit het hierboven geschetste verloop van de steeds hoger oplopende kosten, werd de beschermde persoon wel degelijk benadeeld hierdoor. De NMBS richtte de aanmaningen bovendien niet aan appellante q.q., maar aan de beschermde persoon zelf. Tenslotte werden de aanmaningen evenmin aangetekend verzonden (of is daar alleszins geen bewijs voor), uitgezonderd de laatste. De bewindvoerder heeft dus nooit kunnen ingrijpen om de kosten te beperken.

Er is dus een duidelijke benadeling van de beschermde persoon. Bijgevolg wordt bij deze de relatieve nietigheid vastgesteld van de vervoersovereenkomst die ontstond tussen de NMBS en de beschermde persoon doordat deze laatste 4 keer de trein is opgestapt zonder te betalen.

13.

Deze uitkomst is in overeenstemming met het eerder al vermelde arrest van Hof van Justitie van 7 november 2019 (HvJ 7 november 2019, *NjW*, nr. 418, 209-213, met noot van J. WERBROUCK):

*"67. Het Hof heeft ook reeds geoordeeld dat artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG (n.v.d.r.: van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten) aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een bepaling van nationaal recht op grond waarvan de nationale rechter die vaststelt dat een oneerlijk beding in een overeenkomst tussen een verkoper en een consument nietig is, deze overeenkomst kan aanvullen door de inhoud van dat beding te herzien (arresten van 30 april 2014, *Káslerné Rábai*, C26/13, EU:C:2014:282, punt 77 en aldaar aangehaalde rechtspraak, en 26 maart 2019, *Abanca Corporación Bancaria en Bakia*, C70/17 en C179/17, EU:C:2019:250, punt 53). Het Hof heeft aldus geoordeeld dat deze bepaling aldus niet kan worden uitgelegd dat de nationale rechter, wanneer hij vaststelt dat een boetebeding in een overeenkomst tussen een verkoper en een consument oneerlijk is, de hoogte van de aan de consument in rekening gebrachte boete mag verlagen in plaats van voor de consument het betrokken beding geheel buiten toepassing te laten (arresten van 30 mei 2013, *Asbeek Brusse en de Man Garabito*, C488/11, EU:C:2013/341, punt 59, en 21 januari 2015, *Unicaja Banco en Caixabank*, C482/13, C484/13, C485/13 en C487/13, EU:C:2015:21, punt 29).*

*68. De overeenkomst moet dus in beginsel, **zonder andere wijzigingen dan de schrapping van de oneerlijke bedingen**, voortbestaan voor zover volgens de regels van nationaal recht dat voortbestaan van de overeenkomst rechtens mogelijk is (arresten van 30 mei 2013, *Asbeek Brusse en de Man Garabito*, C488/11, EU:C:2013/341, punt 57 en alle daar aangehaalde rechtspraak, en 21 januari 2015, *Unicaja Banco en Caixabank*, C482/13, C484/13, C485/13 en C487/13, EU:C:2015:21, punt 28)." (eigen markering rechtbank)*

Bovendien werd door de hoogste rechtscolleges in ons land reeds geoordeeld dat de vervoersvoorwaarden van de NMBS ook dienen te voldoen aan de elementaire regels van het consumentenrecht. Zie:

- Arbitragehof 26 oktober 2005, AR nr. 159/2005, *NjW* 2006, afl. 138, 216:

"B.4

...
Uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de wetgever in artikel 31, § 1, de term "voorwaarde" wenste te gebruiken naast de term "beding", teneinde niet alleen de bedingen met contractueel karakter *sensu stricto* maar eveneens de leveringsvoorwaarden met reglementair karakter die gebruikt worden door de verkopers die deel uitmaken van de categorie der openbare diensten [...] te omvatten » (Parl. St., Kamer, 1997-1998, nr. 1565/1, p. 4).

...
Het Hof

Zegt voor recht:

- Zo geïnterpreteerd dat ze de N.M.B.S., wat haar openbare dienstverlening betreft, uitsluiten van de toepassingsfeer van de wet, schenden de artikelen 1.6.b), 31, 32 en 33 van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, in samenhang gelezen, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

- Zo geïnterpreteerd dat ze de N.M.B.S., wat haar openbare dienstverlening betreft, niet uitsluiten van de toepassingsfeer van de wet, schenden de artikelen 1.6.b), 31, 32 en 33 van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, in samenhang gelezen, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet."

- Cass.6 mei 2014, AR nr. P.13.1291.N, Arr.Cass. 2014, 1083:

"15. Het Grondwettelijk Hof oordeelde bij arrest nr. 159/2005 van 26 oktober 2005 dat de artikelen 1.6.b), 31, 32 en 33 Wet Handelspraktijken slechts bestaanbaar zijn met de artikelen 10 en 11 Grondwet indien ze zo worden geïnterpreteerd dat de verweerster wat betreft haar openbare dienstverlening niet uitgesloten is van het toepassingsgebied van deze wet.

16. Artikel 2, 1°, Wet Marktpraktijken bepaalt dat voor de toepassing van deze wet moet worden verstaan onder onderneming elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft, alsmede zijn verenigingen.

Artikel 74 Wet Marktpraktijken somt bedingen op in overeenkomsten gesloten tussen een onderneming en een consument die in elk geval onrechtmatig zijn.

Artikel 75 Wet Marktpraktijken regelt de sanctionering van onrechtmatige bedingen.

17. Uit het voorgaande volgt dat de in het middel aangehaalde wetsbepalingen van toepassing zijn op de bedingen in overeenkomsten gesloten tussen de verweerster en een consument met betrekking tot de toeslagen ingeval van het niet of niet-tijdig voldoen van de prijs voor het vervoer.

18. Het bestreden vonnis dat oordeelt dat het argument over de toepasselijkheid van de Wet Handelspraktijken niet kan worden gevolgd en dat de toeslagen geen sanctie zijn, maar deel uitmaken van de tarieven welke de eiser niet heeft voldaan, is niet naar recht verantwoord."

In bovenstaande citaten wordt nog verwezen naar voormalige wetgeving betreffende handelspraktijken, marktpraktijken en consumentenbescherming. Deze bepalingen zijn thans geïntegreerd in het WER, boek VI, Titel 3, hoofdstuk 6 'onrechtmatige bedingen'.

14.

Volgens de NMBS zou uit het arrest van het Grondwettelijk Hof van 5 mei 2022 (AR 7496/2022, VAV 2022/4, 41-53, overweging nr. 30; stuk 5 NMBS) blijken dat de politierechtbank niet méér bevoegdheid heeft dan de bestraffende ambtenaar van de NMBS. De politierechtbank als beroepsinstantie tegen de beslissingen van de bestraffend ambtenaar kan bijgevolg geen matiging, uitstel of opschorting verlenen betreffende de in de wet bepaalde geldboete, zoals door de bestraffend ambtenaar werd opgelegd.

Dit arrest lijkt in strijd te zijn met de hierboven geciteerde oudere rechtspraak van het (toen nog) Arbitragehof, en van het Hof van Cassatie en het Hof van Justitie. Nochtans zijn die 3 geciteerde uitspraken van deze hoogste rechtscolleges zeer gelijklopend met elkaar, en wijzen ze allen in dezelfde richting. De burgerlijke beschermingsmaatregelen zoals nietigheid of matiging conform het consumentenbeschermingsrecht kunnen worden toegepast op algemene voorwaarden en boete- of strafmaatregelen van overheidsdiensten, zoals de NMBS.

De NMBS gaat er aan voorbij dat in het door haar voorgelegd arrest (stuk 5 NMBS) wordt geoordeeld dat een beroep tegen een administratieve sanctie door de sanctionerend ambtenaar betreffende een overtreding waarvoor geen strafsanctie mogelijk is, een burgerlijke procedure vormt, waarbij verzachtende maatregelen uit het strafrechtelijk arsenaal niet kunnen worden toegepast. Het door haar aangehaalde arrest bepaalt uitdrukkelijk:

"B.24.1. Wanneer de dader voor eenzelfde feit op een alternatieve wijze kan worden gestraft, dat wil zeggen wanneer hij, voor dezelfde feiten, ofwel voor de strafrechter moet verschijnen, ofwel een administratieve geldboete opgelegd krijgt waartegen hij een beroep kan instellen voor een rechtbank, heeft het Hof geoordeeld dat er in beginsel een parallellisme moet bestaan tussen de maatregelen tot individualisering van de sanctie: wanneer, voor dezelfde feiten, de strafrechter een geldboete kan opleggen die minder bedraagt dan het wettelijke minimum indien er verzachtende omstandigheden zijn (artikel 85 van het Strafwetboek) of uitstel kan toekennen (wet van 29 juni 1964), moet de rechtbank waarbij het beroep tegen de beslissing om een administratieve geldboete op te leggen, aanhangig is gemaakt, in beginsel beschikken over dezelfde mogelijkheden om de straf te individualiseren.

B.24.2. Het Hof heeft geoordeeld dat het redelijkerwijs verantwoord is dat de persoon aan wie een alternatieve administratieve sanctie is opgelegd, geen maatregel tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling kan genieten, aangezien een dergelijke maatregel moeilijk verzoenbaar is met een rechtspleging die niet voor een strafgerecht wordt gevoerd (arresten nrs. 105/2004, 42/2009, 13/2013, 112/2014 en 25/2016).

B.25. Uit hetgeen in B.3.3 is vermeld, blijkt dat ten aanzien van de eerste negen overtredingen van artikel 15, 1°, van de wet van 27 april 2018 die werden begaan binnen een termijn van twaalf maanden uitsluitend administratieve sancties kunnen worden genomen. Vanaf de tiende overtreding binnen die termijn kan een strafvervolgning worden ingesteld. De dader van een van de eerste negen overtredingen van artikel 15, 1°, van de wet van 27 april 2018 kan dus niet op een alternatieve wijze worden gestraft voor eenzelfde feit. Het in B.24.1 vermelde vereiste is dus niet van toepassing. Desalniettemin worden de personen aan wie administratieve sancties worden opgelegd wegens overtredingen van artikel 15, 1°, van de wet van 27 april 2018 en die waartegen een strafvervolgning wordt ingesteld wegens overtredingen van dezelfde bepaling, verschillend behandeld terwijl zij zich in vergelijkbare situaties bevinden. De twee vergeleken categorieën van personen verschillen immers enkel door het aantal herhalingen van de overtreding dat hun wordt verweten.

B.26.1. De in de artikelen 29 en 31, § 3, van de wet van 27 april 2018 bedoelde administratieve geldboete is geen straf in de zin van artikel 1 van het Strafwetboek, zodat de interne regels van het strafrecht en de strafrechtspleging als dusdanig niet daarop van toepassing zijn. Zoals in B.11.1 is vermeld, heeft de administratieve geldboete niettemin een repressief karakter en is zij in de zin van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens strafrechtelijk van aard.

B.26.2. De artikelen 31, § 3, en 44 van de wet van 27 april 2018 laten de bestraffende beambte niet toe het bedrag van de geldboete te verminderen, noch de administratieve geldboete gepaard te doen gaan met een uitstel of met een opschorting van de uitspraak, om rekening te houden met verzachtende omstandigheden.

In tegenstelling tot de persoon die strafrechtelijk wordt vervolgd voor de correctionele rechtbank, kan de persoon die voor de politierechtbank opkomt tegen de beslissing waarbij hem een administratieve geldboete wordt opgelegd, ook geen uitstel of opschorting van de uitspraak genieten. Bovendien kan de politierechtbank aan die persoon geen geldboete opleggen die lager is dan het wettelijke bedrag, ook al zou het bedrag van de geldboete haar wegens de omstandigheden onevenredig lijken.

....

B.34.3. Een dergelijke maatregel is niet verzoenbaar met een rechtspleging die niet voor een strafgerecht wordt gevoerd."

De burgerlijke maatregelen om één en ander te matigen, kunnen bijgevolg wél toegepast worden, nu deze beroepsprocedure een burgerlijke rechtspleging betreft. De verschillende onderzochte uitspraken zijn dus niet in strijd met elkaar. Aangezien volgens de hierboven onderzochte rechtspraak de wetgeving ter bescherming van de consument van toepassing is op de vervoersvoorwaarden van de NMBS, moet a fortiori ook de wetgeving ter bescherming van de bijzonder beschermde persoon van toepassing zijn hierop.

15.

De relatieve nietigheid uit artikel 493 §2 2^e lid oud BW moet dus worden toegepast. Bij de beoordeling van deze relatieve nietigheid kan volgens dezelfde bepaling rekening worden gehouden met de rechten van derden te goeder trouw. De rechter kan *"de verbintenissen die de beschermde persoon door aankopen of op een andere wijze mocht hebben aangegaan ook verminderen, ingeval zij buitensporig zijn; de rechter houdt daarbij rekening met het vermogen van de beschermde persoon, de goede trouw van de personen die met hem hebben gehandeld en het nut of de nutteloosheid van de uitgaven."*

In casu was de NMBS aanvankelijk te goeder trouw. Haar boordpersoneel kon er niet van op de hoogte zijn dat de beschermde persoon niet de handelingsbekwaamheid had om zelfstandig te beslissen om de trein te nemen. De NMBS heeft ook haar deel van de vervoersovereenkomst uitgevoerd: zij heeft de beschermde persoon tot 4 maal toe naar haar bestemming gebracht. Het zou dus onbillijk zijn dat de NMBS zonder betaling voor haar gepresteerde diensten zou worden gelaten, terwijl de beschermde persoon wel de geleverde dienst heeft ontvangen.

Anderzijds, van zodra de sanctie-procedure bij de NMBS werd geactiveerd, had zij zich moeten vergewissen van het statuut van de beschermde persoon. Haar communicatie diende, minstens in kopie, aan de bewindvoerder te worden gericht. Zodoende zou de schade tijdig kunnen worden beperkt door appellant q.q.

16.

Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie, zoals hierboven reeds geciteerd, mag de rechtbank echter geen bepaling van nationaal recht toepassen op grond waarvan de inhoud van de onrechtmatig bevonden bedingen kan worden aangevuld of herzien. De rechtbank kan enkel de onrechtmatig bevonden bedingen buiten toepassing laten.

De rechtbank oordeelt dat de voorwaarden betreffende regularisatie en administratieve sancties voor de beschermde persoon de benadeling hebben gevormd, en aldus in casu buiten toepassing worden gelaten. De toeslag voor het boordtarief is niet buitensporig, en vormt om die reden geen benadeling voor de beschermde persoon.

Enkel de kostprijs van elke rit, meer de respectievelijke boordtarieven moeten aan de NMBS betaald worden. Bijgevolg dient nog te worden betaald aan de NMBS:

$(4 \times € 9,00 =) € 36,00 + € 19,70$ (zie stuk 9 appellant q.q.) = **€ 55,70.**

17.

Gelet op de zeer beperkte financiële middelen van de beschermde persoon, en aangezien het nooit door de NMBS werd gevorderd, worden er geen vergoedende intresten toegekend. Daarnaast werden beide partijen deels in het gelijk en in het ongelijk gesteld. Om deze reden worden de kosten, inclusief de RPV ten bedrage van **€ 235,47** omgeslagen.

OM DEZE REDENEN

Gezien de artikels 2, 34, 36, 37 en 41 van de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

De Politierechtbank, rechtdoende op tegenspraak in laatste aanleg.

Verklaart het hoger beroep van appellant Mr. _____ in hoedanigheid van bewindvoerder over de persoon en de goederen van _____ m.b.t. de administratieve beslissingen:

- d.d. 11.07.2024, met referte 250324110365,
- d.d. 15.07.2024, met referte 280324110220,
- d.d. 22.07.2024, met referte 040424110561,
- d.d. 23.09.2024, met referte 080624110563

opgelegd door de verantwoordelijke administratieve boetes, aangewezen door geïntimeerde **NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN NV** van publiek recht ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond.

Verklaart de 4 vervoersovereenkomsten tussen de **NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN NV** van publiek recht en _____ nietig en matigt de gevolgen overeenkomstig artikel 493 §2 2^e lid oud BW.

Hervormt deze administratieve beslissing en veroordeelt appellant Mr. _____, in hoedanigheid van bewindvoerder over de persoon en de goederen van _____ om te betalen aan geïntimeerde **NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN NV** van publiek recht de som van 56,70 EUR, te vermeerderen met de gerechtelijke intresten, aan de wettelijke intrestvoet, vanaf heden.

Veroordeelt **geïntimeerde NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN NV van publiek recht**, ingeschreven in de Kruispuntbank der Ondernemingen onder het ondernemingsnummer 0203.430.576 tot betaling van het rolrecht van 50,00 EUR.

Verwijst geïntimeerde **NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN NV** van publiek recht in de kosten van het geding, deze begroot aan de zijde van appellant _____ in hoedanigheid van bewindvoerder over de persoon en de goederen van _____ op 24,00 EUR bijdrage aan het Begrotingsfonds voor Juridische tweedelijsbijstand.

M.b.t. de rechtsplegingsvergoeding:

Slaat de rechtsplegingsvergoeding van 235,47 EUR om.

Aldus gevonnist en uitgesproken ter openbare zitting van de vierde kamer van de Politierechtbank Leuven, op **dinsdag drie juni tweeduizend vijftwintig**, alwaar aanwezig zijn:

Cindy Van Dijck, Politierechter
Karolien Hoste, Griffier

Digitaal ondertekend door
Karolien Hoste
griffier
op 03-06-2025 om 11:27:58
Politierechtbank Leuven

Digitaal ondertekend door
Cindy Van Dijck
politierechter
op 03-06-2025 om 11:11:57
Politierechtbank Leuven